

AMANDA
DYKESOVÁ

Čie
sú to
vlny

Román

*Čie
sú to
vlny*

Čie
sú to
vlny *Román*

AMANDA
DYKESOVÁ

Copyright © 2019 by Amanda Dykes

Originally published in English under the title

Whose Waves These Are

by Bethany House,

a division of Baker Publishing Group,

Grand Rapids, Michigan, 49516, U.S.A.

All rights reserved.

Cover photography by Ashraful Arefin/Arcangel

Všetky práva vyhradené. Bez predchádzajúceho písomného povolenia vydavateľa nesmie byť žiadna časť publikácie reprodukováaná, uložená do vyhľadávacieho systému alebo prenášaná v akejkoľvek forme či akýmkoľvek spôsobom – napríklad elektronicke, kopírovaním, nahrávaním. Výnimkou sú krátke citácie recenzií v tlačenej podobe.

Slovenské vydanie:

Copyright © i527.net, s.r.o., 2022

www.i527.net

ISBN 978-80-8249-039-1

*Ockovi a mame,
ktorí boli pre mňa svetlom
v každej tme.*

Tento román je fikciou. Mená, postavy, udalosti a dialógy sú výplodom autorkinej fantázie a nemožno ich považovať za reálne. Akákoľvek podobnosť so skutočnými udalosťami alebo osobami, žijúcimi či mŕtvymi, je čisto náhodná.

Skromného básnika čítaj,
čo zo srdca rinie mu spev
sťa letná prehánka z neba,
sťa slzy plačúcich diev.

Čo v námahe mnohého rána
aj nociach bez spánku, snov
na duši počuje hudbu
s čarovnou melódiou.

— Henry Wadsworth Longfellow,
úryvok z básne *Večierka* (*The Day Is Done*)

„On... temnosť na ráno obracia...
on privoláva vody mora
a vylieva ich na povrch zeme,
Jahve je jeho meno.“

Amos 5, 8

prológ

„Každá vlna v tom šírom modrom mori nesie príbeh.“ Bob mi tie slová povedal už dávno, v hlase mu znel vietor a voda.

Zasmiala som sa a z jeho starého móla som sa zahľadela na dvíhajúce sa morské hrebene. Mizli rýchlejšie, než by človek narátal do troch.

„To nie je možné,“ odvetila som. „Je ich priveľa.“

Usmial sa, pevne mi zovrel ruku a okolo modrých očí sa mu zjavili vrásky.

„Toľko ich je, Annie. Nezabudni.“

Potrva desaťročia, kým prídem na to, že hovoril pravdu. Naozaj ich je toľko. Tých príbehov. V tom zastrčenom prístave, kde sa rozbité životy dvíhajú a objímajú ako vlny rozbíjajúce sa o breh. Vtedy by mi ani náhodou nebolo napadlo, že na tom mieste sa rozbijem aj ja.

Ani že to rozbitie bude také nádherné.

Jeden

ANSEL-BY-THE-SEA, MAINE

SEPTEMBER 1944

Muž v severovýchodnom kúte krajiny v jednom okamihu štiepa drevo, v bruchu mu vyhráva a srdce mu planie ambíciami práve dovŕšených osemnástich rokov a vzápätí už pumpuje vodu do umývadla v starej kuchyni, aby si z rúk zmyl robotu a otvoril list od prezidenta Spojených štátov. Osobne. Leží na červenom kuchynskom stole, z ktorého sa odlupuje farba, ako priateľ, čo vošiel bez zaklopania a vyložil si nohy. Akoby to bola tá najprirodzenejšia vec na svete.

Je to čokoľvek, len nie prirodzené.

Kdesi cestou, na poštovom člne naprieč zátokou, na ten list dopadlo niekoľko kvapiek vody. Pošte smerujúcej do mestečka Ansel-by-the-Sea sa to stáva, takže poštár sa mení na detektíva, aby neomylné doručil listy s neúplnými adresami. Tentoraz sa rozmazalo krstné meno adresáta, priezvisko ostalo čitateľné, rovnako ako názov domu. *Bliss*. Meno zvyčajne stačí. Jedine, že by išlo o veľmi oficiálnu záležitosť, vtedy sa dopíše aj názov domu. *Sailor's Rest*. Námorníkov úkryt.

Robert Bliss roztrhne obálku, list zovrie vari až prisilno.

PREDVOLANIE NA ODVOD

V ušiach započuje tlkot vlastného srdca. Je to tu. Uplynuli takmer štyri roky, odkedy čaká na tento deň. Od chvíle, čo spolu s ostatnými Anselčanmi sledoval prezidenta Roosevelta, ako vyťahuje prvé číslo. Zapnutú mali jediná televíziu v meste, v obchode s návnadami, navijakmi a knihami. Naťahovali krk, aby na obrazovke videli sklenú misu plnú kapsúl. Úzke biele papieriky, na každom číslo, zvinuté do rolky. Akýsi muž zdvihol drevenú lyžicu – dokonale odrážajúcu ducha miestnosti, v ktorej pred mnohými rokmi podpísali Deklaráciu nezávislosti – a zamiešal. Pomaly, posvätné prehŕňal čísla, až kým neboli také poprehadzované ako vojnou zmietaný svet za hranicami ich krajiny. Aj cez zrnitú televíznu obrazovku cítil Robert ťaživú atmosféru v miestnosti plnej pánov z Washingtonu, ktorí si až elektrizujúco uvedomovali, že tie čísla... sú ľudia. Rodiny. Životy, ktorým sa celý svet obráti hore nohami niečím, čo nesie názov odvod.

Aj po štyroch rokoch stále cítil tú elektrizujúcu silu. Istotu, že presne pre toto sa narodil. *Pre časy, ako sú tieto.*

Ešte chvíľu drží list v rukách, cíti, ako sa v ňom zhmotňujú tisícky premodlených nocí. Jeho modlitby boli vyslyšané. V tomto liste. Má osemnásť, konečne môže ísť. Sám sa do služby prihlásiť nemohol, lebo dobrovoľníkov prestali verbovať, aby „ponechali pracovnú silu aj na domácom fronte“. A toto predvolanie na odvod ho – konečne – volá vstať a bojovať. Chrániť. O nič iné mu nikdy ani nešlo.

Palcom prejde po krivolakej pečiatke so spiatočnou adresou v ľavom hornom rohu – od miestnej odvodovej komisie.

Prezident Spojených štátov amerických.

Zatiaľ nie je pripravený prečítať oslovenie. Šibne pohľadom k hrubo vytlačenému slovu POZVÁNKA, napísanému veľkými tlačnými písmenami.

Keďže ste v mieste Vášho bydliska prejavili pred komisiou zloženou z Vašich susedov ochotu podstúpiť výcvik a službu v pechote alebo námorníctve Spojených štátov, dávame Vám týmto na vedomie, že Vašu žiadosť akceptujeme.

Vybrali ho. Na výcvik. Do služby. Robertovi sa pri tých slovách zrýchli dych.

Prihláste sa v tejto veci na odvod komisii uvedenej v hlavičke.

Nasleduje rukou dopísané

*miesto a čas odvodu: Železničná stanica Machias,
17. október 1944, 7.15 hod.*

Pohľadom preletí zvyšok a zatvorí oči. Preglgne. Ostáva prečítať jeden riadok, no niečo v jeho vnútri sa vzpiera. Malo by tam byť uvedené jeho meno. Musí tam byť. Tak či onak, zovrie mu žalúdok, keď si uvedomí, že v jeho rodine je ešte jedna duša, ktorej meno by tam mohlo stáť miesto jeho.

Hodiny tikajú do ticha, zatiaľ čo Británia na druhej strane oceánu stojí pod nemeckou paľbou. Znovu sa vráti na začiatok listu.

Pre –

Buchnú vonkajšie dvere, Robert sa strhne. Inštinktívne zloží list a schová ho za chrbát. Vojde Roy, jeho brat, usmieva sa

na neho so zavretými ústami, prežúva, v ruke drží zostávajúcu polovicu jablka. Robertovo dvojča. Sú rovnakí, až na dve veci: Roy prišiel na svet o dve minúty skôr a teraz už na ľavom prstenníku nosí jednoduchú obrúčku. Obrúčku, ktorá do Robertovho vnútra vypaľuje čosi hrozné zakaždým, keď ju zbadá.

„Hybaj,“ povie Roy. „Mušle sa nevedia dočkať, kedy ich vyhrabeme.“

Robert pomaly poskladá list, dúfajúc, že si ho Roy nevšímne. „Vyhrabeme?“

„Ty. Ja. Jenny. A...“ Roy sa nadýchne, vypne plecيا. Je v ňom niečo z malého chlapca, akési nevyslovené vzrušenie. „A ešte niekto. Uvidíš na mieste. Poďme.“

Robert prikývne, list zastrčí do zadného vrečka. Výjazdom s novomanželmi sa vyhýba, ale teraz ho ženie list. Túži dostať Roya preč. Najďalej, ako sa dá. Lenže v rovnakej chvíli zamrzne Royovi úškrn na tvári. Na stole zbadá prázdnu obálku.

Stačia dva dlhé kroky, obráti obálku ležiacu na stole a prečíta adresu bez mena. Bezpochyby mu neuniklo, že odosielateľom je ministerstvo vojny.

Izbu zaplaví ťažoba ako príliv. Obaja vedia, že sú len dvaja ľudia, ktorým ten list môže byť určený. A tí teraz stoja tvárou v tvár.

Robert napne sánku, Roy kývne smerom k jeho vrečku.

„To je ten list?“

Robert má pocit, akoby dvíhal olovo, no vytiahne ho. Roy ho schmatne, roztvorí, začne čítať – a zbledne v tvári.

Robertovi prestane biť srdce. Na list nedovídí, ale v bratovej tvári čítať vie. A nenachádza v nej odpoveď, v ktorú dúfal.

Sieťové dvere sa s vrzgotom otvorila, no tentoraz nebuchnú. To bude Jenny, ona tak jemne priviera. Vydatá žena – ako hovorieva ich mama – je z nej len mesiac a pol, stále má okolo seba auru nevesty.

„*Chudobní ako kostolné myši a pritom bohatí ako králi,*“ povedala Jenny, keď jej Roy ukázal obrúčky. Vytesal ich z dreva starého stromu, ktorý ocko s mamou pred mnohými rokmi objavili hore na kopci.

Robert uprie pohľad na Jenny, ako sa blíži spoza chrbta svojho manžela, v ruke drží dreveno-drôtené korýtko na mušle. Líca má ružové od studeného vetra a vyzerá sviežejšie než kedykoľvek predtým – tichá krása, ktorá mužovi vyrazí dych. Robert sklopí oči a pozrie na zem.

„Už si mu to povedal?“ Jenny chytí Roya za ruku. Robert sa prinúti zdvihnúť hlavu. Takto ju potrebuje vídať. S Royom. Musí sa na nich dívať, aby jeho srdce pochopilo. A následne aj jeho duša. Patrí Royovi. Už navždy.

„Ja...“ Roy na ňu pozrie, akoby ich delil šíri oceán. Ona mu stisne ruku a rozpráva ďalej, jej melodický hlas sa nesie vzrušeným tempom, vinie sa cez mĺkve prúdy, ktoré prebudil list.

„Tvoja mama,“ začne, „bola úplne bez seba. Mal si ju vidieť, Roy.“ Zasmeje sa a jej smiech je ako hudba. „Hneď nasadla do auta a vyrazila do Machiasu za pani Laughlinovou, aby kúpila priadzu. Vraj musí začať pliesť dečku...“

Rozpráva a rozpráva, dlaň sa jej spustí na brucho. Olovené závažie v Robertovom vnútri ešte väčšmi oťažie. Pozrie z Jenny na Roya, potom na list. Znovu na Roya. *Dieťa*. Roy tam stojí s listom v ruke, ktorý mohla písať sama Smrť.

Brat pozrie Robertovi uprene do očí. Akoby všetko naokolo prestalo existovať. Akoby mali znovu desať rokov, hľadeli na oceán, čakali blížiacu sa búrku, veľkú ako svet, a ich otec štartoval motor a odchádzal po mamu do mesta, aby ju priviezol ešte pred lejakom. „*Držte sa jeden druhého, chlapci,*“ zareval a nechal ostrov za sebou. „*Ostaňte dnu, nechodte do búrky a nespúšťajte jeden druhého z očí.*“

Robert vtedy zlyhal. Tentoraz to nesmie dopustiť.

Jenny zmĺkne, červeň jej z tváre ustúpi, úsmev pohasne. „Čo sa stalo?“ opýta sa, sledujúc čosi nevyslovené medzi bratmi.

Roy pokrúti hlavou. „Nič. Neskôr ti poviem.“ Hľadá – a nájde – v sebe úsmev, pritiahne si Jenny bližšie, až kým jej hlava nespočívne na jeho pleci.

A presne ako tisíc ráz od detstva všetci traja spolu vykročia k blatistému brehu pri Miltonovej farme, aby si vyhrabali svoju odmenu. Jenny sa v ruke hojdá košík, Roy ťahá hrable na mušle a smeje sa na ňu, akoby bola zo zlata. Robertovi zvierá hrud' prázdnota nad tou nespravodlivosťou.

„Čo ste si odhryzli jazyk?“

Spfška pieh na Jenninom maličkom nose Roberta utvrdí v tom, koľko je toho v hre. No kvôli nej... sa aj v tejto chvíli pokúsi vylúdiť niečo, čo aspoň trochu pripomína úsmev. Na jeho tvári vyzerá tak zdeformovane a silene, že pravdepodobne pripomína nafúknutého štvorzubca. Jenny sa zasmee sladkým zvonivým smiechom a ostrosť v jeho vnútri trochu poľaví.

Hľadiac na ňu a na svojho brata, ktorý by neublížil ani muche, vie, že napriek všetkému by pre nich urobil čokoľvek na svete.

„Vy dvaja dnes máte to rande?“ Jenny pohľadom prechádza z jedného na druhého, prepletajúc si prsty s Royovými. „Mám na mysli tú vašu narodeninovú tradíciu. Nič ste nespomínali, takže som si nebola istá, či...“

Roy pozrie na Jenny, vpíja ju do seba, vediac to, čo ona ešte netuší. Že žiadna minúta, ktorú odteraz strávi bez nej, sa už nevráti. Tikajúce hodiny odrátavajúce čas do odvodu sú neúprosne. Každá minúta strávená na ostrove ich detstva, všetko kriesenie chlapčenskej tradície osláviť o polnoci spoločné narodeniny, je minútou bez nevesty. A ten čas je nezaplateľný.

„Hovoril som si, že tento rok ju asi vynecháme,“ povie Roy. Pozrie na Roberta, jeho pohľad hovorí jasne: *Pochop, prosím.*

Nikdy v živote ho nechápal lepšie než v tom okamihu a modlí sa, aby ho Roy neznenávidel. Existuje totiž len jedna možnosť, len jedna správna vec, ktorú môže urobiť.

„Nesúhlasím,“ ohradí sa Robert. Až ho mykne, ako stroho to znelo. Vyfarbil sa ako vždy, nemá talent rozprávať. „Chcel som povedať, že by som bol radšej, keby sme to nerušili.“ Znovu nasadí úsmev štvorzubca. „Prosím. Bude to spomienka na staré časy. Naposledy.“

Tie slová zasiahnu Roya silnejšie, než mal Robert v úmysle. Ticho trvá pridlho, Jenny sa spýtavo díva raz na jedného, raz na druhého.

„Len choďte,“ povie a ruku si znovu jemne položí na útle brucho. „Ktovie, koľko ráz vám to ešte bude dopriať.“

Tá veta, hoci myslená láskavo, je pre Roberta ako úder bičom. Ak v ten večer pôjde všetko podľa plánu, Royove a Jennine spoločné dni sa nikdy neskončia.

dva

Robert ponorí veslá do Atlantiku, čierneho ako noc, a znovu ich vytiahne, až keď sa člnom takmer dotkne skalnatého brehu za svojím chrbtom. Silueta ostrovčeka sa dvíha ako zámok – borovice sú strechou, hrebeň kopca hradbami. Robertove pohyby prezrádzajú naliehavosť, v jeho trénovaných svaloch bdie odhodlanie.

Obzrie sa ponad plece, pohľadom preletí okraj ostrova a na nízkom konári zahliadne visieť lampáš osvetľujúci prázdny čln. Brat ho znovu predbehol. Má náskok odo dňa, čo sa narodili. Pravdepodobne je už hore na kopci a chystá vatru na polnočnú tradíciu. Po správnosti ju mali absolvovať už pred týždňom, presne v deň narodenín, lenže po svadbe sa veci menia a prvá príležitosť sa naskytla až dnes.

Pod počasím skúšaným člnom zaškrípu okruhliaky. Robert vyskočí na breh, uviaže lano o štíhly kmeň mladého cédra a vykročí do noci nasýtenej vôňou borovice.

Tu bol ich úkryt v divočine, tu prvý raz okúsili nezávislosť.

Od deviatich rokov sem chodili na vlastnú päsť, vyrývali do skál svoje mená, pľuli si do dlaní a podávali si ruky, aby uzavreli tajnú dohodu, tu táborili pod holým nebom, rovnako veľkolepým ako ich sny. Tu mali starú drevenú škatuľku zastrčenú

do skalnej dutiny – viac sa im jaskyňu Toma Sawyera napodobniť nepodarilo – s pokladmi, dohodami a mapami načmáranými v starom zápisníku.

Ibaže detstvo vystriedala vojna, ktorá do ich lesa dorazila spoza oceánu. Hry sa zmenili na stratégie, do prachu začali kresliť mapy. Ostrov prestal byť javiskom dobrodružstiev a stal sa domovom smútku – v deň, keď sa ich vojna dotkla osobne. Keď vzala život ich otcovi.

Alastair Campbell MacGregor Bliss v živote nechcel nič viac, ako zanechať svojej rodine odkaz odvahy a viery. Podľa toho žil až do posledného dychu.

Dnes večer mu Robert preukáže úctu. Prišiel kvôli vatre a vzájomným výzvam, to áno, lenže tentoraz bude všetko inak. Pri tom pomyslení sa mu srdce rozbúcha silnejšie – dnes večer z ostrova neodíde skôr, ako sa spechatí budúcnosť ich oboch, jeho aj Royova.

Robert vystúpi po vysokom hrebeni a vyjde na Tulákovu čistinku, nohy v čižmách rozkročí na tvrdú zem a skúmavo sa zahľadí na brata. Roy sedí na skale na opačnej strane ohňa, opiera sa o kolená, tieň plameňov sa mu vrývajú do zvráteného čela. Dľaňou si pošúcha obočie, presne ako zvykol otec, keď na neho doľahli veľké starosti. Niet divu, že po všetkých tých hodinách strávených s otcom v lodenici je Roy ako jeho zrkadlo.

„Nazdar,“ pozdraví Robert. Strasia zo seba starú známú závišť, ktorá sa do neho zahryzne takmer vždy, keď si na nich dvoch spomenie, a vojde do oranžového svetla.

Roy sa vzpriami a rýchlo nasadí úsmev. „Ideš práve včas!“

Z ohňa vyletí roj iskiev.

Ozve sa praskot, šum a vzápätí tóny big-bandu a Frank Sinatra spievajúci *Stardust*. Zvuk, ktorý sa do septembrového večera vôbec nehodí. Robert mykne hlavou, aby zistil, odkiaľ vlastne prichádza – na skale je opatrne položená Victrola, gramofón s kľukou, trúba sa nakláňa ako hlava zvedavého psa.

„To má byť akože čo?“

„Ále,“ Roy sa na neho rozpačito pozrie. „Včera sme tu boli s Jenny. Doniesla to sem.“ Roy podíde ku gramofónu, vytiahne ruku z denimových nohavíc, kde-tu poznačených pilinami, a zastaví krútiacu sa platňu.

„Nechaj to hrať,“ ozve sa Robert.

Kým Roy roztáča Victrolu, Robert myslí na dievča, ktoré ju prinieslo. To sa na ňu podobá. Ten ostrov patril Jenny odjakživa. Rovnako ako im dvom, hoci pozemok je oficiálne blissovský. Celé tie roky skákala po kameňoch spolu s nimi, prežarovala ich dedinské nezdary svojím kúzlom. Bola takou prirodzenou súčasťou tohto miesta, že Robert o nej väčšinu života premýšľal asi toľko ako o dýchaní. Lenže potom prišiel deň, keď ju chytil za ruku, aby jej po hľadaní mušlí pomohol z brehu – bolo to úplne obyčajné gesto. V tej chvíli akoby do neho udrel blesk. Cez pehy sa jej vytvorila špinavá šmuha, modré oči jej žiarili, tmavé vlasy padali cez tvár a hladili jej spodok sánky. Vykrútila pery a odfúkla, ofinu jej odvialo z čela smiešnym spôsobom, akým to vedela len ona. Usmiala sa a jeho pichlo pri srdci. Dívava sa priamo do jeho vnútra a usadila sa rovno v jeho duši. V tom okamihu mu bolo jasné, že pre Jenny Thomasovú by urobil čokoľvek. Že by dal všetko pre to, aby sa jedného dňa stala Jenny Blissovou.

Problémom bolo, že v tom čase mali trinásť. Boli len trochu viac než deti. Medzitým uplynulo dosť času a mohol jej niečo povedať, akurát mu chýbali správne slová. A kým ich v mysli hľadal a menil a vymýšľal nanovo, kým hľadal tú najlepšiu formuláciu, aj Roy otvoril oči a uvedomil si, čo Robert vedel už dávno – že to dievča od susedov je viac než len dievča, ktoré sa s nimi kedysi hrávalo na pirátov. A bol to Roy, kto to tomu dievčaťu povedal skôr. Odvtedy spolu Roy a Jenny chodili. A Roberta premkla náhla túžba vydať sa na more vždy, keď sa naskytla príležitosť.